

Judecător în devenire - între tradiție și pasiune

Funcția de judecător implică multiple sarcini și muncă continuă, pentru a afla adevărul în toate cauzele prin mai multe metode. Judecătorul este, printre altele, ope iudicii, o persoană foarte importantă în menținerea unui echilibru prielnic în societate, prin aflarea adevărului, stabilirea stării de fapt și de drept a speței.

De asemenea, această funcție te responsabilizează ca persoană, având datoria ca făcând parte dintr-o instanță de judecată, formând astfel un complet de judecată, trebuie respectat dreptul de apărare al părților, printr-un proces echitabil și imparțial. După cum de cele mai multe ori, practica judiciară, dar și efectiv jurisprudența atât națională, cât și internațională, arată că printre alte principii de drept, în virtutea unui proces just, prin care să nu subziste nici măcar un minimum de dubiu, trebuie respectat principiul contradictorialității. În virtutea acestui principiu, se respectă dreptul la apărare al fiecărei dintre părți, prin care, instanța, încuviințându-l, asigură pe toți cei interesați că speța este soluționată în mod corect și judicios. În egală măsură, judecătorul joacă un rol activ și decisiv în constituirea și menținerea echilibrului într-un stat de drept.

Adunarea Generală a Națiunilor Unite a apreciat în repetate rânduri faptul că „buna funcționare a justiției într-un astfel de stat (n.r. - Stat de drept), în promovarea și protecția drepturilor omului, e indispensabilă respectării principiului separării puterilor în stat și al legalității”¹.

Sub un alt aspect deosebit de pertinent și elocvent care susține importanța actului judiciar, este înfăptuirea justiției. Aceasta, este văzută și dezvoltată ca reprezentând activitatea instanțelor judecătorești de a căuta și de a stabili ceea ce este just în spețele pe care acestea le soluționează. Privind în extenso, conceptul de jurisdicție poate fi definit ca fiind „activitatea de rezolvare prin hotărâri obligatorii, clare și motivate, a litigiilor ivite între oameni, de către organele de stat, etc”².

De aceeași parte, în lumina Curții Europene pentru Drepturile Omului, după cum aceasta statuează în art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, fiecare persoană are dreptul la un proces echitabil din partea instanței: „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și a obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa”. Evident, în mod excepțional, judecătorul poate dispune ca ședința să se desfășoare în mod închis, similar cu camera de consiliu. Noțiunea de

¹ Rezoluțiile 50/81 din 22 decembrie 1995 și 48/137 din 20 decembrie 1993 intitulate „Drepturile omului și administrarea justiției”;

² S. Ghimpu, G. Brehoi, G. Mohanu, A. Popescu, I. Urs, Dicționar juridic, Ed. Albatros, București, 1985, p. 304;

„independență” și „imparțialitate” ale instanței de judecată sunt strâns legate și într-o plină corelație, conform hotărârii CEDO (*Klein și alții contra Țărilor de Jos din 6 mai 2003*)³.

Intrând în subiectul propriu-zis asupra cărui fapt mi-ar plăcea să devin judecător, afirm faptul că pe lângă pasiunea mea de când eram mic copil pentru a deveni judecător, consider că mă avantajează și tradiția familiei mele (în domeniul judiciar). Spun tradiție sau pot zice chiar și „moștenire”, întrucât mulți dintre membrii familiei mele au urmat Facultatea de Drept și au devenit ceva în acest domeniu. Spre exemplu, mama mea a urmat Dreptul și este consilier juridic, întocmind acțiuni în instanță și reprezentând anumite instituții. Una dintre mătușile mele este prim-procuror, iar cealaltă mătușă a fost tot consilier juridic la o instituție a Uniunii Europene cu sediul în Bruxelles, la Serviciul Juridic. Astfel, sunt de părere că și „tradiția” familiei mele în domeniul juridic reprezintă un atuu pentru excelența și spiritul meu spre această profesie.

Pe lângă această tradiție sublimă parcursă de-a lungul timpului de familia mea, care mi-au influențat oarecum în mod indirect această profesie, mai există, de asemenea, și pasiunea mea individuală. De când aveam aproximativ 10 ani, mă uitam la televizor, la știri, în ziare, la articole, la documentare, la opinii juridice atât în format letric, cât și online. Eram foarte curios, îmi făceam notițe personale în propriile caiete despre anumite lucruri. Aduceam chiar și situații contradictorii la ceea ce se spunea, aveam alte păreri, sigur, motivate. Făcând parte din „familia juriștilor și magistraților”, ceream mereu opinii membrilor familiei mele despre diferite situații pe care le vedeam sau le întâmpinam. După trecerea câtorva ani, pe la vârsta de 16 ani, am început să-mi achiziționez Codul civil, Codul de procedură civilă, Codul penal, Codul de procedură penală, cât și Dreptul constituțional.

Totodată, tot de la vârsta de 16-17 ani, am început să fac stagii la anumite cabinete de avocatură (depunerea de înscrisuri la instanță, asistarea la diverse procese, atât penale, cât și civile - iar mai apoi elaborarea pentru avocatul cu care colaborez a unui așa zis „feedback” despre acel proces, despre experiența mea, etc).

Ab initio, mi-am dorit să fiu judecător pentru a face dreptate în lume, să încerc pe cât posibil să elimin neregularitățile și ilegalitățile, luând măsurile necesare prin scoaterea adevărului la suprafață. Într-adevăr, prin intentarea unui proces împotriva cuiva, nu mai poți aduce pacea, armonia, fidelitatea între acele părți, întrucât o dată ce ai dat în judecată pe cineva, caracterul în derivă se activează și automat subzistă alterarea relației dintre acele părți. Mereu pentru deliberarea și pronunțarea unei hotărâri, mi-am pus în calcul că este foarte important de avut în vedere principiul de drept *res iudicata pro veritate habetur*. Fără respectarea acestui principiu, sunt de părere că justiția nu mai poate fi văzută și considerată ca fiind credibilă și supusă adevărului.

Pe de altă parte, în opinia mea, având norme legislative se pot efectua multiple măsuri de prevenire, cât și de pedepsire pentru părțile pe care le încalcă. Sub acest aspect, legea nu doar că anticipează infracțiunile (*Codul civil/Codul penal - numite și prin „Partea generală*), dar le și individualizează, le descrie în detaliu, le analizează din punctul de vedere al pedepselor care se aplică, gradul faptei săvârșite, etc (*Codul de procedură civilă/Codul de procedură penală - numite și prin „Partea specială*”). Pentru a exemplifica argumentele antementionate, se poate reliefa principiul de drept *ubi ius, ibi remedium*. Având norme legale, părțile care săvârșesc o faptă pot fi pedepsite (informal spus faptele pot fi „remediate”), prin aplicarea acestora și prin anumite măsuri care să contribuie la reintegrarea socială, educațională și profesională a părții. De aceeași parte, rolul judecătorului este de a pedepsi pe cel care a greșit, ca să nu mai greșească (*punitur quia peccatum est et ut ne*

³ Affaire Klein et Autres c. Pays-Bas (6 mai 2003), pct. 192 [<https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-65635>]

peccetur). Un alt principiu de drept care conturează ideea anticipării pedepselor survenite în cazul săvârșirii unei infracțiuni este *lex moneat prius quam feriat*.

De multe ori am fost întrebat „Care este rolul purtării robei de către judecători? De ce este importantă?”. După părerea mea, roba reprezintă o haină de ceremonie, în cazul judecătorului putând fi tradusă ca și o ceremonie adusă adevărului și în săvârșirea dreptății. După cum a apreciat și Dan Puric „Dreptatea se află în ordinea necesității spirituale a omului, astfel că, dacă aceasta dispare sau este alterată, sufletul omului se clatină”. Croiul și mânecile largi reprezintă o stare de libertate, de independență și de creativitate atât de necesare în actul de înfăptuire a justiției, căci a lucra în slujba justiției presupune o conștiință curată și neatârnată, înseamnă un mecanism de gândire critică și nealterată. Culoarea neagră a robei reprezintă modestia celui ce o poartă și simbolul supunerii față de Dumnezeu. Negrul simbolizează formalismul, seriozitatea și puterea, semnifică și capacitatea celui ce îl poartă de a descoperi misterul și de a afla adevărul. Culoarea neagră este și semnul demnității și realismului, coordonate pe care actul de justiție trebuie să se situeze.

Roba mai simbolizează solemnitate, conferind actului săvârșit de judecător concizie și importanță de care trebuie să se jubileze. Ceremonialul aflării adevărului trebuie să se circumscrie unui cadru sever, simplu și concis, iar roba judecătorului imprimă părților și tuturor participanților la proces sentimentul de respect și moderație pe care aceștia trebuie să-l arate. Roba întruchipează și o figură de autoritate și de putere, întrucât misiunea naturală a judecătorului este aceea de a împărți dreptatea, admițând fiecăruia dreptul pe care îl are. Roba mai semnifică echilibru, curaj, obiectivitate, înțelegere și îngăduință, iar abstractul rece al justiției trebuie să urmeze calea omeniei, bunătații și empatiei. Tot ceea ce se întâmplă în afara acestor dimensiuni face să se piardă din calitatea omului și, implicit, a judecătorului. Pe cale de consecință, roba este cortina ce aduce armonia socială, echilibrul, pacea și bunăstarea, este speranța, adevărul și dreptatea.

Plăcerea și interesul meu pentru funcția de judecător mi s-a stârnit în momentul în care mi-am dat seama ce înseamnă cu adevărat „a fi judecător” și prin experiența mea acumulată pe parcursul timpului cu această profesie. De la o vârstă, care poate fi considerată de unii destul de „fragedă”, mi s-a stârnit interesul pentru a deveni judecător. Am început să observ alături de mama și mătușa mea acțiunile și toate documentele juridice pe care acestea le întocmeau și să aduc și eu unele sfaturi și idei contradictorii, cu scopul de a mă implica activ și de a aprofunda „materia juridică”. După cum și completele de judecată au idei atât în unanimitate, cât și în majoritate, așa a fost și în cazul sfaturilor mele aduse. Unele erau bune și acceptate de ambii membri ai familiei mele, altele doar de unii sau altele chiar de niciunul.

Prin exersarea în acest domeniu, mi-am descoperit spiritul intuitiv și mi-am dat seama că această profesie chiar mi se potrivește. Eu fiind o persoană corectă, care nu suportă încălcarea legislației, mi-am dorit dintotdeauna să fac parte din „universul juridic”. Mereu am fost de părere că *legum dominus (stăpânul legilor)* este într-o oarecare măsură chiar însuși judecătorul.

Etiam, consider că judecătorul prin pronunțarea unor hotărâri și prin faptul că face dreptate, pedepsind pe cei care au greșit, oferă societății o stare de echilibru, armonie și bunăstare. Spre exemplu, într-un proces civil, dând dreptate celui care nu este vinovat și pedepsind pe cel vinovat (fiind vorba de un proces civil, sancționarea se face prin metode mai „blânde” [amenzi, popriri, etc]), iar într-un proces penal (fiind o parte mai complexă și mai gravă, sancționarea se face atât prin măsuri cu un grad mai scăzut de exigență [amendă penală, control judiciar], cât și prin măsuri cu un grad mediu de exigență [măsura preventivă a controlului judiciar/arestului la domiciliu, condamnarea cu suspendare], ori prin măsuri cu un grad ridicat de exigență [condamnarea la închisoare cu executare și interzicerea exercitării unor drepturi]). Pentru aceste considerente, este bine întemeiat a fi luat în considerare principiu de drept *ius est ars boni et aequi*.

Instanța de judecată prin judecător, are rolul, bineînțeles, și de a se asigura că drepturile și libertățile fundamentale ale omului nu sunt încălcate de către nicio autoritate publică în exercitarea atribuțiilor ce le revin, cât și nici de către persoanele fizice. Astfel cum se apreciază în primele rânduri din Declarația Universală a Drepturilor Omului, „respectarea drepturilor omului și a demnității umane, constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume”⁴. Așadar, cum am arătat și în argumentele de mai sus, în calitate de judecător în devenire, printre altele, să contribui din postura importantă pe care o voi avea, la respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane de către toată lumea.

Reiterând noțiunea de „independență”, judecătorul trebuie să privească acest termen atât față de alte puteri (*a se vedea hotărârea CEDO - Beaumartin c. Franța*)⁵, cât și față de părți (*a se vedea hotărârea CEDO - Sramek c. Austria*)⁶. Astfel, în viziunea mea de viitor judecător, consider că trebuie să fiu independent, imparțial, just și echitabil cu privire la orice faptă, tocmai pentru a garanta autoritatea, demnitatea și puterea pe care toată lumea o vede în justiție.

În concluzie, pasiunea mea pentru magistratură mereu m-a însoțit și cel mai probabil și tradiția membrilor familiei mele care au urmat Dreptul m-a influențat pentru a parcurge această etapă complexă pentru a ajunge în magistratură. Până să intru propriu-zis în această funcție, desigur că voi continua îndeaproape și cu multă seriozitate, muncă și sârguință să studiez anticipat explicații, studii, documentare, cărți despre tot ceea ce înseamnă lege, Codurile civile și penale, diverse explicații și propuneri ale unor spețe date, etc. Consider că dacă începi aceste cercetări și studiezi îndelungat încă de la o vârstă adolescentină, îți va fi mult mai ușor pe parcurs și vei avea o altă perspectivă mai serioasă asupra examenelor și a spețelor pe care le vei avea de susținut și de soluționat.

⁴ Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la New York, la 10 decembrie 1948, Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 217-XII din 28.07.1990 (publicată în ediția oficială „Tratate Internaționale”, 1998, Vol. I, p. 11);

⁵ Hotărârea CEDO din 24 noiembrie 1994: *Affaire Beaumartin c. France*, pct. 38 (<https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-62452>);

⁶ Hotărârea CEDO din 22 octombrie 1984: *Affaire Sramek c. Autriche*, pct. 42 (<https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-62137>);